

298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun, 2820 Sayılı Siyasî Partiler Kanununun ve 2972 Sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 13.4.1988 Sayı : 19784)

Kanun No.
3420

Kabul Tarihi :
31 . 3 . 1988

MADDE 1. — 26.4.1961 Tarih ve 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinin 1 inci, 4 üncü ve 11 inci bentleri aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

1. Seçimlerde, içine oy pusulası konulacak olan zarfların, icabında her seçim için başka başka renk ve ölçüde olmak ve gerek piyasada, gerek Devlet Malzeme Ofisince imal edilen veya ettirilen veya depolarında bulunan zarfların renklerinden ve ölçülerinden farklı ve kâğıdında «Türkiye Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu» filigranı bulunmak üzere, yeteri kadar özel zarf imal ettirmek ve bu imalatı, kâğıt hamurundan başlayarak zarfın, imaline ve teslim alınmasına kadar olan safhalarını; yapılacak işin hacmi, süresi ve niteliği dikkate alınarak belirleyeceği kendi üye veya üyelerinin veya imal ve teslim yerinde yetki vereceği ilçe seçim kurulu başkanının, il seçim kurulu başkanı ya da üyesi hâkim veya hâkimlerinin devamlı gözetim ve denetimi altında yaptırmak ve bu zarfları il seçim kurullarına, her ilin ihtiyacına yetecek sayıda, alındı belgeleri karşılığında göndermek,

4. Tüzüklerine göre ilk genel kongresini yapmış olup, illerin en az yarısında ve en az altı ay evvel il ve ilçe teşkilatını kurmuş bulunan siyasî partilerin adlarını, ilçe seçim kurullarının yeniden kurulması için öngörülen ayların ikinci haftasında tespit ve ilan etmek,

11. Siyasî partilerin milletvekili genel ve ara seçimlerine ve belediye başkanlığı ile belediye meclisi, il genel meclisi üyelikleri genel ve ara seçimlerine katılabilmeleri için illerin en az yarısında, oy verme günüünden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olmaları veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde gruplarının bulunması şarttır.

Bir ilde teşkilatlanma, merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirir. Bu esaslar dairesinde seçime katılabilecek siyasî partileri tespit ve seçimin başlangıç tarihinden on gün, seçimin yenilenmesi halinde yenileme kararının ilanından sonraki beş gün içinde ilan etmek.

MADDE 2. — 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 10 uncu maddesinin sonuna aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

Siyasî Partilerin bu Kanuna göre yapacakları kongre delege seçimlerinde ve ön seçimlerde (b) ve (d) bentleri gereğince Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmiş üye listeleri esas alınır.

Cumhuriyet Başsavcılığı, üye listelerinin düzenlenmesi, yazımı, bunların ilçe seçim kurullarına gönderilmesi ve buna ait işlerde 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 31 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki esaslar dairesinde personel görevlendirebileceği gibi, bu işlerin yürütülmesinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait teknik araçlardan da yararlanabilir. Görevlendirileceklere 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 182 nci maddesine göre ücret ödenir. Bu ücretler ile hizmetin ifası için gerekli ödenek Genel Bütçeden ödenir.

MADDE 3. — 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 20 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Siyasi partilerin ilçe teşkilatı, ilçe kongresi, ilçe başkanı, ilçe yönetim kurulu ve belde teşkilatından meydana gelir. Parti tüzüğünde ilçe disiplin kurulu teşkili de öngörülebilir. Bir ilçede teşkilatlanma, ilçe sınırları içerisindeki beldelerin en az yarısında teşkilat kurmayı gerektirir. Belde sayısı üç veya daha az ise beldenin sadece birinde teşkilat kurulmuş olması yeterlidir.

İlçe kongresi, ilçe ve çevresindeki köy ve mahallelerde partiin son genel seçimde aldığı oy sayısına göre, seçime katılmamış partilerde ise üye sayısına göre, bu Kanununun 10 uncu maddesinde gösterilen siyasi partiler sicilinde kayıtlı ilgili parti üyelerinin seçtikleri, sayısı 400'ü aşmayan delegelerden oluşur. İlçe yönetim kurulu ve varsa ilçe disiplin kurulu başkan ve üyeleri ilçe kongresinin tabii üyeleridir. Geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kongreye katılma hakkına sahiptir. Ancak geçici ilçe yönetim kurulu başkan ve üyelerinden delege sıfatı olmayanların kongrede oy kullanma hakkı yoktur.

MADDE 4. — 22.4.1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 36 nci maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Siyasi Partilerin Seçimlere Katılması

Madde 36. — Siyasi partilerin seçimlere katılabilmesi için illerin en az yarısında, oy verme gününden en az altı ay evvel teşkilat kurmuş ve büyük kongrelerini yapmış olması veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunması şarttır.

Bir ilde teşkilatlanma, merkez ilçesi dahil o ilin ilçelerinin en az üçte birinde teşkilat kurmayı gerektirir.

MADDE 5. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 42 nci maddesinin üçüncü, dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci fıkraları sırasıyla aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üye Kayıt Defterinde Parti Üyesi olarak kayıtlı bulunan ve Cumhuriyet Başsavcılığınca seçim kurullarına gönderilen listelerde yer alan üyeler önseçimde oy kullanabilir.

Önseçimlerin yapılacağı tarih itibariyle bir önceki yılın son gününe kadar bu Kanununun 10 uncu maddesine göre Cumhuriyet Başsavcılığımıza bildirilen üyeler önseçimde oy kullanabilir.

İlçe Seçim Kurulları üye listelerini önseçimden en az otuz gün evvel elinde olacak şekilde Cumhuriyet Başsavcılığından temin eder.

Siyasî Partiler kayıtlı üyelerin tamamı dışında başka bir usulle aday yoklaması yapacaksa bu halde oy kullanacak seçmen listelerini önseçimden en az otuz gün önce ilçe seçim kurulu başkanlığına üye kayıt defterleri ile birlikte vermek zorundadırlar.

Bu listeler önseçim tarihinden 25 gün önce parti yönetim kurulu ve ilçe seçim kurulu binaları önüne asılır. Sekizinci fıkradaki itiraz süresinden sonra kesinleşen listelere göre parti seçmen kartları ilçe seçim kurulu başkanlığınca her üyeye dağıtılır.

MADDE 6. — 22.4.1983 tarih ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 61 inci maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

c) Milletvekili, belediye başkanlığı, belediye meclis üyeliği ve il genel meclis üyeliği aday adaylarından alınacak özel aidat, (Bu aidatlar 64 üncü maddedeki esaslar dahilinde siyasî partilerin yetkili merkez karar organlarınca tespit ve tahsil olunur.)

MADDE 7. — 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mahallî İdareler Seçimi beş yılda bir yapılır. Seçimin yapılacağı yılın haziran ayının otuzuncu günü seçimlerin başlangıç tarihi olup, seçimler aynı yılın ekim ayı içinde yapılır. Beş yılda bir olmak şartıyla ekim ayının hangi pazar gününde seçimin yapılacağına Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilir.

MADDE 8. — 2972 sayılı Mahallî İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile dördüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

Anayasa ve kanunlarda yazılı şartlara uygun olarak, seçilme yeterliğine sahip olan her vatandaş, bir siyasî parti listesinden veya bağımsız olarak, il genel meclisi üyeliğine, belediye başkanlığına veya belediye meclisi üyeliğine adaylığını koyabilir.

Mahallî İdareler seçimlerinde aday tespiti 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 37 nci maddesindeki hükümlere göre yapılır.

a) Yapılan aday tespitinde belediye başkanlığı için bir aday, belediye meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit edilen üye adedi kadar asıl ve yedek olarak ayrı ayrı; il genel meclisi üyeliklerine o seçim çevresi için tespit olunan asıl ve yedek üyelikler sayısı kadar ayrı ayrı, aday belirenir.

MADDE 9. — 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 3394 sayılı Kanunla değişik 18 inci maddesinin (b) bendinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Büyükşehir Belediyesinde yapılan belediye başkanlığı seçimlerinde siyasî partilerin büyükşehir belediye başkan adayları ile büyük şehire bağlı ilçe belediye başkan adayları yukarıdaki fıkra esaslarına göre düzenlenecek müşterek oy pusulasında birlikte gösterilir ve birlikte seçilmiş olurlar. Bu yerlerde belediye başkanlığı seçimine katılacak

bağımsız adaylar ise Yüksek Seçim Kurulunun tayin edeceği ebat, şekil ve miktarda kendilerinin bastırdukları oy pusulaları ile seçimlere katılırlar.

MADDE 10. — 2972 sayılı Mahallî İdareler ve Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 19 uncu maddesinin iki ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Seçmen; «Evet» mülhürünü yalnızca ya tercih ettiği partiye ait özel daire içine basmak ya da varsa bağımsız adaya ait kapalı oy verme yerindeki oy pusulasını zarfa koymak sureti ile oyunu kullanır. Büyükşehir belediyelerinde bağımsız belediye başkan adaylarına oy vermek isteyen seçmen, bağımsız Büyükşehir belediye başkan adayına veya kendi ilçesinin bağımsız belediye başkan adayına veya her ikisine birden oy verebilir. Büyükşehirde bağlı bir ilçede bağımsız belediye başkanı adayı var ise; o ilçeye ait belediye başkan seçimine ait ilgili tutanaklar ilçe seçim kurulu tarafından birleştirilir. Bu birleştirme sonucu bir bağımsız adayın en çok oyu aldığı anlaşılması halinde bağımsız aday başkanlığa seçilmiş olur. Aksi halde, o ilçede müşterek oy pusulasındaki siyasi parti adaylarından hangisinin kazandığını belirlenebilmesi için tutanaklar il seçim kuruluna gönderilir. İl seçim kurulunca bu tutanaklar birleştirilerek en çok oy alan aday başkanlığa seçilmiş olur.

Oyunu kullanan seçmen birleşik oy pusulasını veya bağımsız adaylara ait oyu veya oyları katlayarak zarfa koyar ve zarfı yapıştırır. «Evet» yazılı mülhürü sandık kurulu başkanına geri verir ve oyunu sandığa atar.

MADDE 11. — 2972 sayılı Mahallî İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanununun 3394 sayılı Kanunla değişik 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının son bendi aşağıdaki şekilde değiştirilerek bu bentten sonra gelmek üzere bir fıkra eklenmiştir.

Hallerinde söz konusu organ için boşalmayı takip eden ilk yılın Ekim ayının üçüncü pazar günü seçim tarihi olarak kabul edilir, 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanuna tabi olan organlarda vuku bulan boşalma hallerinde ara seçim yapılmaz.

Mahallî İdarelerin Genel Seçimlerine bir yıl kala her ne suretle olursa olsun ara Mahallî İdareler Seçimleri yapılamaz.

MADDE 12. — 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununa aşağıdaki Ek 4 üncü madde ilave edilmiştir.

EK MADDE 4. Bu Kanununun 10 uncu maddesinin son fıkrasına göre Cumhuriyet Başsavcılığının yapacağı işler için gerekli ödenek Yargıtay Bütçesinde ayrı bir programda gösterilir. Bu ödeneğin harcanmasında Yargıtay Başkanı amiri ita yetkisini Cumhuriyet Başsavcısına devreder. Cumhuriyet Başsavcısı da gerekli gördüğünde bu yetkiyi Cumhuriyet Başsavcı vekiline devredebilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Cumhuriyet Başsavcılığının, Siyasî Partiler Kanununun 10 uncu maddesine bu Kanunla eklenen fıkra gereğince 1988 yılı içinde yapacağı harcamalarını karşılayacak miktarı, Adalet Bakanlığı 1988 yılı bütçesi seçim giderleri öde-

neğinden, bu Bakanlığın talebi üzerine Yargıtay Başkanlığı bütçesine aktarmaya ve bu konuda gerekli işlemleri yapmaya Maliye ve Gümrük Bakanı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Siyasi Partiler, bu Kanunun 5 inci maddesi ile değiştirilen 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 42 nci maddesine göre önseçime esas üye listelerinin eksiklerini tamamlayarak bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 10 uncu maddesi gereğince Cumhuriyet Başsavcılığına bildirirler.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunda yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesini müteakip, siyasi partilerin olağan büyük kongreleri toplanıncaya kadar Merkez Karar ve Yönetim Kurulları bu değişikliğin gerektirdiği tüzük tadilatını yapmaya yetkilidir.

MADDE 13. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	28	202
4	35	121:122
5	43	453:490
	44	500:563,568:569,592:597

I - Gerekçeli 28 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 43 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Anayasa ve İçişleri komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 2/31.